

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Hedden, Május' 27dikén, 1823.

Spanyol Ország.

Straszburchba következő telegraphusi jelentés érkezett, melly Párizsból Május 14d. estvéli 8 órakor indult: „Marschal Moncey' Május 8diki tudósítása szerint, a' Gen. Lieut. Curial, Báró d' Eroles és Romagosa seregei, Minát Campredon felé üzték. Milans és Lobera osztályaik Ostalrichba vonúlták - vissza. A' Marschalnak Gironában fekvő Előljáró-seregei, elfoglalták Santaconát, 's szinte Ostalrich' falai alá küldözik vizsgálódó csapatjaikat. Gen. Lieut. Donnadiou Május 6d. ment-bé Vichbe, hol seregeinket örömmel fogadták a' lakosok.“

Az Etoile jelenti Bayonneból, hogy a' Gárda-seregek Apr. 29d. indultak onnan St. Jean de Luzon keresztül Vittoria felé. Ez az Ujság azt is reményli, hogy a' Francziáknak Madritba menetelek után, melly Május 20d. alkalmasint megeshetik, két híres spanyol Generálisok nyilatkozatnák-ki magokat a' dolgoknak új rende iránt. A' Hit-ármada már 30,000 emberből áll.

Ugyan azon Ujság jelenti még a' Sz. Sebestyéni táborból Május első napjáról: „Ma érkezett-meg az itteni kikötőbe azon francia hajós osztály, melly az erősséget a' tengerre fekvő oldaláról ostromolja. Ez az osztály a' Centaurus nevű 74 ágyús línea-hajóból, egy Briggből és két kisebb hajóból áll; a' 80 ágyús Colossust, mellyen egy 38 fontos ágyúkból álló Bateria van, még ezután várják. A' Briggen érkezett Orosz Oberster Smitz. Ez

a' hajó békevitortlákát vont - fel 's úgy jelent-meg reggeli tíz órakor Sz. Sebestyénnél. Egész nap folytak az alkudozások ladikoknál fogva, mellyek a' Város és a' Brigg között egymást váltva jártak. Micsoda foganattal, még nem tudhatni; de mindenek jó reménységgel vannak. Tudva van, hogy Oberster Odonnel Sándor, ki a' Sándor Császár nevű Regiment vezére Sz. Sebestyénben, nagy szívességgel fogadtatott annak idejében az Orosz Birodalomban.“

Egy francia Fregát elfoglalt Corunnánál egy kis spanyol hadi hajót, a' melly 5000 darab fegyvert 's egyéb hadi szerket vitt a' Cortesek számára.

New-Yorki levelek megerősítik azon hírt, hogy egy 24 ágyús spanyol hajót elvett egy francia három árboczos hajó. A' Spanyoloknak három millio Frankjok és igen sok indigójok, kosenilla-bogarok 's a' t. volt Cadix számára az elfoglalt hajón.

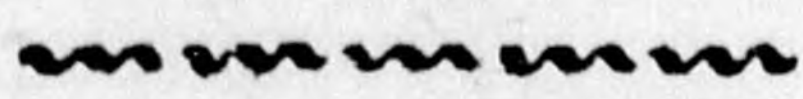
Straszburchba Május 16d. estvéli 7 órakor, Párizsból ugyan azon nap indult következő telegraphusi jelentés érkezett:

Lerma, Május 13d. 1823.

A' francia Ármada folyvást megy Madrit felé. Ő kir. Herczegsége az Angoulemi Herczeg, ma érkezett ide Burgosból a' Tartalék-sereggel. Marschal Oudinot, tegnap reggel rukkolt-bé Valladolidba, Előljáró-serege a' Douronál fekszik. Gen. Obertnek Május 14dikén kell megérkezni Almazanba (Soria és Siguenza között).

A' Május 16dikai Journal des Debats szerint, Mina Guerillákká változtatá seregét. Gen. Curial és d' Eroles által szorítottván, balra a' hegyek között vonúlt-el, ha hogy így Bergába eljuthatna, mellyet ha részére megnyerhet, 's a' Lobregat vize' mentében akar lejjebb menni Barcelonának, Donnadieu keresztül vághatja az útját Manzerán által; ha pedig Salsonának és Belaguernek tart, akkor a' Molitor Armada - testének osztályaira kell neki bukkanni. Mina minden hadi készülék 's minden Lovasság nélkül marschirozik, 's a' mint-látszik, csupán tüzelésre való szereket és eleséget hord magával. Marschal Moncey, Palamos' megszállásához készül, mellyet végrehajtván, nevezetes kikötő' birtokába jut, 's táplálhatja általa a' Cataloniai francia Armadát.

Az Etoile jelenti, hogy a' d' Antichamp Osztályának Előljáró - serege bérükolt Valladolidba. Azt hiszik, hogy a' Generalissimus Herczeg Május 25dikére jut-el Madritba, hol Gen. Abisbal kész meghódolni. Gróf Amarante, Adjutánsával együtt Burgosba érkezett, 's újra ajánlotta seregének szolgálatját, mellyet Sanabria és Astorga között hagyott; de a' kir. Herczeg ismét megvetette ajánlását. Az említett sereg 5000 Gyalogból, 500 Lovasból és 6 ágyúból áll.

A' Moniteurnek Május 15diki Számja közöl a' f. h. 7diki Memorial Bordelais-lól egy levelet, mellyet ez ismét a' Sevillai Apr. 4diki Espectadorból költsönözött. Ezen levelet Gen. Milans (az 1820-diki Revolucionnak egyik fő részese és pártfogója) az első hadi sereg' (Cataloniai) második osztályának nevében küldötte a' Királyhoz. A' levél minden datum nélkül van; hanem hihetőképen az utóbbi Miniszteri változás' idejében (Febr. 19d. Mártz. elsőjéig) íratott; a' melly változás azon-

ban még akkoráig sem hajtatott végre, minthogy az elbocsátott Miniszterek, nevezetesen San-Miguel, segítettén felekezetei által, a' Monarcha akaratjának ellenére is, mind ekkoráig megtarták tisztéseiket. Azt jegyzi-meg a' Moniteur, hogy csak maga ez a' levél, eléggé festi Spanyol Ország' szomorú állapotját 's szerencsétlen Monarcháját, 's historiai emlékezetére szolgálván amaz időpontnak, megérdemli a' közöltetést, a' mint következik:

„Szíre! Ha a' Haza' némelly gaz gyermekei, vakmerőségből és istentelenségből visszaéltek is constitutiós Királyoknak bizodalmaival, újra a' vas pálczát akarván nékie kezébe adni, 's a' többek között a' mostani Miniszterek' eltávoztatását javasolván; mi ellenben, Felségednek szeretett gyermekei, a' szabadságnak kedvellőji, 's a' Constitutio szent könyvének imádóji, kéntelenek vagyunk a' szerint mondani-ki minden tartózkodás nélkül az igazságot, a' mint az a' Nemzetnek, 's következésképen Felségednek is javára vagyon. Igen is Uram! szeretjük mi Felségedet; mint constitutiós Királyt, de nem mint Despotát. Ideje, hogy felnyitassanak a' szemei Felségednek; méltóztassék azért kegyesen meghallgatni jó Polgárainak szavokat, kik egyenesen azt kívánják, hogy a' nagyérdemű férjfiak el ne mozdíttassanak a' Státus' kormányától; ugyan is a' Felséged Miniszterei, nagy embereknek mutaták-meg magokat ezen nehéz környülállásokban, 's olyanoknak, kik valóságos igaz barátjai a' Constitutió-
nak, és irántok minden Polgárok bizodalommal viseltetnek.“

„A' mostani Minisztereket akarja a' Nemzet, minthogy csupán ezek érnek valamit. Kérjük Felségedet, hogy azon hűségtelen csapodár Tanácsosait, azon alacsony hízelkedőket, kik liberalis vért szomjúhozván, a' Felséged palotáját istentelen

plánumaikkal fertőztetik, távoztassa két ezer mértföldnyire azon constitutiós trónustól, mellyet mi szereztünk-meg, 's rea Felségedet a' Constitutió szerint ültették. Ha a' Constitutió kedvellőjinek lelkesedések megmentheté is Felségedet mindekkoráig a' dolgoknak szomorú fordulásától, jöhet olly idő, mellyben Spanyol Ország 's constitutiós Királya, nem lehet majd többé olly szerencsés. Hanem mi, mintsem a' Nápolyi Király jobbágyainak sorsában osztozzunk, mind megöljük inkább a' hűségteleneket. Ne engedje magát többé Felséged haszontalan csalódások által elfoglaltatni. Nem megfejtetlen kérdés az többé, miként kell Felségednek uralkodni; vagy constitutiós Király leszen Felséged, vagy megszűnik feje lenni a' Spanyol Nemzetnek."

„Végezetre, nem titkolhatja-el Felséged előtt a' hadi Armada' 2d. osztálya, hogy lelkesedése a' szabadság' ügyében olly lépcsőre hágott, hogy mind azon két esetben, ha t. i. vagy ezen tartománynak utolsó perczen lévő lázszatójival kell megküzdeni, avvagy pedig a' Felséged palotájába sietni, azoknak kihurczoltatások végett, kik ottan ellenünk büntetetlen hadakoznak a' setétben, mind ezen két esetben mondom, minden egyes tagja az Armadának tüstént kész visszamenni az Ebrón 's a' Manzanaras' partjaira sietni, hogy azon halálos sebeket megboszúlhassa, mellyek a' legfőbb törvényeken, szemünk láttára ejtetiek. Mennyivel többen lesznek ellenségeink, annál nagyobb elkésredéssel harczolunk mi. Ez azon szabad embereknek határozása, kik a' jelenvaló Ministerium' megtartását kívánják."

A' Journal des Debats ezt írja a' többek között Május 14d: „A' Mina Armadáját, ketté vágta Generálisaink, hadi fordulásaik által. Az egyik rész Holstarchba vette magát, a' másik, mellyet

Mina személyesen vezérel, kénytelen vala a' Ter vize mentében felfelé vonulni, 's Curial, d' Eroles és Romagosa üldözik. Egész Catalonai Armadánk utána van Minának, mert Donnadiou, kiról annyiféle költemények szárnyaltak, bérukkolt Vichbe, a' lakosoknak örvendezése közben. Mihez kezd Mina ezen kétségbeesett helyzetetésében? Megütözik e, vagy megadja magát, avvagy a' hegyek között osztja-szélyt seregeit? mind ezt rövid időn megmutatja az idő. — A' kiknek titkos kívánságok oda megyen-ki, hogy bár valami szerencsétlenség érné Armadánkat, azt is kell egyszersmind kívánniok, hogy Anglia bontsa-fel a' Neutralitást. Az Orosz Birodalom seregeket von-egybe Lengyelországban, és így, mondják amazok, had kerekedik Európában. — Kerekedett e azért, hogy tavaly nevezetes Armadát gyűjtött-egybe a' Pruth' partjain? Szint' úgy elenyészik majd ez a' reménység is. Angliának nincs, 's nem is leszen semmi oka arra, hogy felbontsa a' forma szerint kijelentett Neutralitást. Akkor osztán csak arra kell majd kinek-kinek magát határozni, hogy Europa' békességét, Spanyol Ország' szabadságát, és azt hogy Francia Ország a' Nemzetek között megtartotta a' maga rangját, türelemes lélekkel szenvedje."

A' Morning-Herald, egy ánglus útnak tudósítását közli Május 5., a' ki Sevillát Apr. 17d., Madritot 24d. hagyá-el, 's sok nevezetes környülállásoknak szemmel látó tanúja volt. Minthogy azonban azon környülállások már ismeretesek a' Publicum előtt; ezennel a' tudósításból, csupán a' következő, mint a' közelebbi dolgokkal inkább egybenfüggő pontokat közöljük:

„Estvéli tizedfél órakor érkeztem Burgozba, 's általadván Passusomat, mellyet a' Fogadós' szava szerint, visáltatni kell

az újonnan béállott Igazgatási tiszti-hivatalnál, alig vetém-le köpenyegemet, midőn egy spanyol Adjutáns egész lelken-dezve előáll 's hozzám így szól: „Az Ó-Castiliai Fő Kapitány Ő Excja látta az Úr Passusát 's igen kívánja ismerni is az Urat.“ Nem is gondolkozván jó formán a' dologról, 's azon hiszemben lévén, hogy ez a' Fő Kapitány a' Reggioi Hercege, a' hívást el nem fogadám, azzal mentvén magamat, hogy éppen vacsorálok, 's azonban igen is megfáradtam. De az Adjutáns ismét ott termett 's most már szinte parancsoló hangon kezde szólni. Ekkor már magam is annak rendi szerint megmondtam, hogy nem megyek, megjegyezvén egyszersmind, hogy Anglus vagyok, 's annál fogva Marschal Oudinotnak abbeli felsőségét nem ismerem meg, melly szerint engem a' magánál való udvarlásra kényszeríthessen. Ekkor ketté vágta beszédemet az Adjutáns, mondván, hogy nem Marschal Oudinot, hanem Don Carlos Odonnell kívánna látni, kit csak mostanában tisztele-meg a' valóságos Igazgatás az Ó-Castiliai Fő Kapitánysággal. Mire mennék ő hozzá is, mondám; előre is tudom, hogy tőlem tudakozódní kíván, én pedig feltettem magamban, hogy senkinek sem felelek egy kérdésére is. Erre az Adjutáns eltávozott, 's néhány minuta múlva, Passusommal jött-vezszo, 's csaknem esdeklő hangon kért, mondanék neki valamit a' Királyról. Nincs semmi baja, mondám, egyebet róla nem tudok. Igen közel a' Fő Kapitány' lakása, mond újra a' Tiszt, 's ha megengedném, elkísérne hozzá. Bizonyos kíváncsiság, hogy azt az Odonnell megismerhessem, ki Insurgens Vezér korában olly nevet szerze, 's a' Tisztnek lejjebb bocsátott tónusa arra vevének, hogy engedék kérésének. Egy régi szabású setét épületbe menénk, 's ottan találám Odonnell az első emeletben. Egy Tiszt 's még két vagy három sze-

mély a' kandalló előtt ültek, a' Fő Kapitány, egy éltes ember, kicsiny képe erősen megjelelve, ki viseletében semmi különös elegantiával nem bír, egy asztal mellett állott. — Elébe vezetvén Adjutánsa, anglusúl szólított-meg: „Az Úr Anglus?“ — Az vagyok — „Elküldöttem a' Passusát, akadály nélkül folytathatja útazását.“ Ezen szavakat fél almos fővel mondta, 's a' mécs is szinte kialudt már előtte; én pedig engedelmet kérvén ne talán lefektében gátoltam, 's jó éjszakát kívántam. Csudálkozván az Adjutáns, hogy egy szót sem kérdez a' Királyról a' Fő-Kapitány, újra azon tárgyra akará fordítani a' beszédet. Hanem én csak jó éjszakát kívántam, és odébb állék. — Különösnek tetszett nekem, hogy Passusomat, mellyet Madritban Gróf Abisbal, mint constitútiós Kormányzó visált, a' testvére mint Ó-Castiliai royalista Kormányzó vizsgálta-meg! — Hallám, hogy Burgosban 's a' környékben 10 000 ember fekszik, 's az Angoulemi Hercege oda rövid időn megérkezik. Egy győzedelmikapunak állása alatt vive el útam, melly a' Hercege elfogadására készítették. Micsoda lélek uralkodik a' lakosok között, ké-ő éjjel lévén a' dolog, arról semmit sem tudok. Különben Burgosról tudva van, hogy soha sem szított nagyon a' Constitúcióhoz.“

„Burgostól Vittoriáig, minden valamire való faluban franczia seregek feküdtek. Minden faluban találtam ollyanra, a' ki örvendett a' Francziák' bérukkolásán. „Szegény nép!“ gyakran hallék illy megjegyzést „soha sem is volt a' Constitúció' pártján, mert általa nem is nyert soha semmit. Miolta az újra eléállított, vége leve minden békességnek, 's a' Francziákat szivesen látják, mer mindent kész pénzen vesznek.“ Megjegyezték továbbá, hogy a' Constitúció olta, egymást érték a' haramiák az Országnak ezen

részeben, 's a' Francziák megérkezései-
vel mind azok eltűntek. Igaz is, hogy az
Igazgatás' gyengesége, 's a' rendes Poli-
czájnak nem léte, az előbbeni Igazgatás
felforgatása oltá, minden gonosztévőknek
szabadú mezőt engedett; hanem azt vak
okoskodásnak tartom, hogy ezen gono-
szokat a' Constitutióra akarják hárítani."

„La Pueblan túl egy egész Regiment
Gyalog kir. Garga Regimenten mentem
keresztül, mellyet a' nevezett falu és Vit-
toria között találtam-elő. Úgy látszik,
szép ifjú emberek; nagy falka ökor kö-
vette őket, melly az Armada' táplálására
való volt."

„Vittoriában teljesen organisalva 's
munkásságban találtam már a' hajdani
Igazgatást. Saraccintól Irunnig egészen
fel van forgatva a' Constitutio és a' con-
stitutiós tiszti-hivatalok, 's a' tisztségek
az ideig-óraig való Juntától költsönözik
hatalmokat. Vittoriában sokan fejer kö-
teléket hordoznak, royalistai gondolkodá-
sok' bizonyságául. Nyüzsögtek a' város-
ban a' katonák, kiknek számok valami
10, vagy 12,000re-mehet, 's Madritba
szándékoznak. Az Angouleme Herczeg és
Quesada folytában itten mulattak. Merino
valami expeditióra ment-ki. Az igazság
hozza magával azt is említenem, hogy
a' franczia katonákat mindenütt egész bi-
zodalmassággal látám a' spanyol lakosok-
kal társalkodni, 's ez azt láttatik mutatni,
hogy eddig-elé úgy fogadtattak Spanyol
Országban, mint barátok. A' dolog nin-
csen nagyítva, legyen bár mi az oka. A-
zon sok pénz, mellyet az Armada forgás-
ba hoz 's ottan hágy, alkalmasint nem a'
legkissebb oka lehet ezen jelenésnek. To-
vábbá az sem szenved kétséget, hogy so-
kakat, a' kik eddig hatalmasan védették
a' Constitutiót, most Bajonét-hidegtelelés
kezd rázni. De egyszersmind nem kell
elfelejtenem említeni azt is, melly sze-
rint hallottam példákat reá, hogy némelly

helyt egyenesen kinyilatkoztaták magokat
a' lelkesedett Constitutiósok az idegen se-
regek ellen, még pedig a' hol ezek nem
is álmodtak volna."

„Vittoria és a' Pyrenaeumok között,
több gyalog és lovas Regimenteket talál-
tam-elő, a' mellyek általjában pompásan
valának öltözködve. Irunban annyi volt
a' Pattantyüsság, hogy csak alig tudék
keresztül-hatolni. Volt alkalmatosságom
a' seregeknél uralkodó fenytéket 's azok-
nak csinos voltokat tapasztalni és bámül-
ni, 's a' mint hallik, valósággal magok
némelly Veteranus Tisztek is beszéltek,
hogy ez az Armada egy a' legpompasab-
bak közül, mellyek valaha Francia Or-
szágból kimarschiroztak."

„A' Cortesi gyűlésnek megnyitása
után (Sevillában), a' mint hallik új Mi-
nisterium választatik, 's feje Calatrava
leszen. De a' ki csupán azon feltétel alatt
fogadja-el a' hivatalt, hogy tüstént alku-
dozások kezdődjenek — 's ez olly felté-
tel, melly szükségesképen a' mostani Cor-
tesek' eloszlatásokat vonja maga után.
Morillo nehezen gyűjthet egybe 3 vagy
400 embernél többet. Nincs pénze, 's
sokan azt is hiszik felőle, hogy nem alu-
dott még el benne egészen a' Kiralyság
ügyéhez vonzó szeret."

„Cadixban minden órán vártak egy
hadi hajót O' Gorman Úrral, ki az ang-
lus kereskedők ítéletének kielégítése vé-
gett, a' kötésnek megerősítését vigye-meg
a' spanyol Igazgatásnak. Azt mondják, a-
zon hadi hajó Cadixban marad, hogy a-
zon esetben, ha a' körülállások Anglia'
részéről azt kívánják, a' Királyt és fami-
liáját felvehesse."

„Francia Ország és Spanyol Ország-
nak azon külső részei között, mellyeket
a' franczia seregek megszállottak, soha
sem volt két esztendő oltá olly bátorságos
a' járás-keles, mint mostanában. Csupán
Madrit és a' franczia Líneák között jár

rendellenesebbül a' posta, mint ezelőtt. Burgosig francia posta jár lóháton, hol a' levél - táskát a' spanyol Posta - kurir veszi által. Ettől olykor-ollykor elveszik a' táskát a' Pardóban az Abisbal seregei, 's sok leveleket felszaggatnak."

A' Moniteur a' következő cikelyt közli a' Május 7diki Memorial Bernaisból: „Egy az Armada' Előljáró-seregénél lévő Generálisnak magános levele jelenti, hogy Segoviát és Valladolidot odahagyák a' constitutiós seregek, 's a' mieink rövid időn megszálják, 's eddig talán már meg is szállották. — Más levelek azt erősítik, hogy a' Sevillai lakosok erővel magokévá tették Ferdinand Királyt 's Madritba viszik-vissza, hova, a' mint hallik, egy időben érkezik-meg az Angoulemi Herczeggel. — Azt is beszélnek, hogy Abisbal kész meghódolni 5, vagy 6000 emberből álló seregeivel.

Egy Bayonnei levél jelenti Május 10d: „A' Najade nevű Brigg 's még két más hajó, hadi szerekkel terhelve ide megérkeztek, a' Spanyol Országba rendelt 8 millió Frank kész pénz, jó kíséret alatt indult-el. A' mint hallik, az Armada számára szükséges élelemnek nagyobb része, ezentúl magában az Országban vásároltatik. — Az az orosz Tiszt, ki Sz. Sebestyénbe ment, hogy a' Commendánsnak Cepitulatiót ajánlana, Oberster (mint feljebb is említettük); de alig mutatá magát, azonnal jelt vett a' várból, hogy távozzon. A' meleg nálunk csaknem kiállhatatlan."

Egy levél azt jelenti Perpignanból Május 7d., hogy egy francia osztály megverekedett Vich alatt a' Coustitutiósokkal. Száz fogoly, két zászló, egy puskaporoszekér, 's a' sereg' táborig muzsikája, kerültek a' Franziák' kezére.

Olly parancsolatok adattak-ki, hogy a' mindenkor előbb nyomuló egész Ár-

mada Május 23d. mind együvé - jöjjön Madrit előtt 3 mértföldnyire. Alkalmasint Május 24d. rukkolnak-bé Madritba.

Francia Ország.

Egy Apr. 23d. határozásnál fogva, Gen. Bouchu neveztetett a' spanyol Armadánál a' Pattantyússág Fő Directorának.

A' Carignani Herczeg, ki önvállalkozott fővel kíván az Angoulemi Herczeg alatt szolgálni, Livornón keresztül, megérkezett Francia Országba.

A' Telegraphus Directora Chappe nyugodalomra tététt, 's helyette más neveztetett-ki.

Ő kir. Herczége a' Monsieur ezer Frankot adott a' Pichegrunak állítandó emlék - oszlopra.

Lillében következő napi parancsolat tététt közönségessé: „Tizenhatodik hadi osztály. A' Hadi Miniszter Ő Excja azt tapasztalta, hogy némely rosz indulatuak azon hamis hírrel is kedvetlenítik az Országban benn maradott Tiszteket, hogy a' rangbeli előlépések egyedül csak a' Pyrenaeumi Armadabeliek számára tartatnak. Ő Excja reám bízta, adnám tudokra az alattam lévő különféle seregeknek, hogy a' hadi Depertement' Actáji között olyféle rendszabás nem találtatnék, melly csak legkissebb okot adhatott volna is ezen hírre, és hogy Ő Felségének soha sem vala czélja, hogy seregei között, mellyek hozzá egyforma hűséggel és engedelmességgel viseltetnek, legkissebb különbséget is tegyen. — Marquis Jumilhac."

A' Journal des Debats így ír: „A' spanyol Fő Consulnak Machado Úrnak kiadattak Passusai, 's egyszerre indul London felé. A' Párizsban tartózkodó Spanyolok parancsolatot vettek, hogy ezen Fő - városból, három nap alatt takarodjanak-ki."

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Alsó-háznak Május 7diki ülésébe 22 kérelmek adattak - bé a' rabszolgaság-
nak teljes eltöröltetése iránt, az anglus
Coloniákban.

A' Courier szomoruan jelenti Május
13d., hogy Irlandia állapotja olyanná lett,
melly az Igazgatásnak valósággal igen
nagy gondot ad. Az onnan jövő tudósi-
tások napról napra kedvetlenebbek. — Az
ezelőttvaló napi levelében közölvén né-
melly észrevételeket Irlandia' állapotjáról
a' Courier, ezen szavakon végzi beszé-
dét: „Még meg lehet szabadítani Irlan-
diát; de ha ezen szerencsétlen Ország
még csak néhány hetekig, vagy talán csu-
pán néhány napokig, jelenvaló állapot-
jában hagyatik, úgy Angliára nézve el-
vész, 's csak ollyba lehet tartani, mint
valamelly hadi Gárnizont, avvagy fegy-
veres tábort.“

Nollekens Kőfaragónak (ki igen fős-
vény volt), bizonyosabb tudósítás szerint
nem 300,000 font Sterlingje maradt halá-
la után, hanem csak 150,000 font, 's Ő
Felségének is éppen nem testált 50,000
fontot.

Spanyol Amerika.

Amérikai Ujságok szerint, Yturbide
országglása ismét vége felé közelget.

Éjszak-Amérikai egyesült Státusok.

A' New-York National-Advocate cí-
mű Ujság „Cuba“ feljűlírás alatt követke-
zendő cikkelyt közli: „Minthogy az Eu-
rópai újabb történetek következésében,
Cuba szigete vagy általadatott már Nagy
Britanniának, vagy rövid időn általada-
tik, 's ezen általengedésnél fogva, nem
kedves vendégek leszen az Egyesült Stá-
tusoknak a' tengerpartokon; szükségesnek

tartottuk a' Cubai nép' figyelmét, egy
Proclamatióval annak helyheztesére 's
a' jövődőkre vonni. Bar mi következe-
sei legyenek is ezen sziget általadásának;
tőlünk az okosság, Politica és bátorság
azt kívánják, hogy azt a' magunk részé-
re el ne foglaljuk. Ezen vélekedés, böles
megfontolás' és vizsgálás' fogantja.“

B é c s.

Ő Cs. K. Felségek, nyári mulatások'
helyéül az idén a' Laxenburgi kerti pa-
lotákat választották, a' hova f. h. 22d.
délután Cs. K. Fő Hercege Ferenczel men-
tek - ki. A' Cs. K. Korona Fő Hercege,
Mária-Anna Fő Hercegnével már az előtt-
való nap kimentek ugyan oda. Kiket kö-
vetnek Május 31d. a' Salernói kir. Her-
cege, felséges Hitvesével együtt. Mária
Luisa Fő Hercegné Ő Felségét, a' Pár-
mai Hercegnét is várják ugyan oda a'
jövő hónap első napjaiban.

Ő Cs. K. Felsége Febr. elsőjén ho-
zott kegyelmes határozásánál fogva Os-
vald István Urat, a' kir. Magyar Udva-
ri Kamara Elölülői - Titoknokját, a' Ca-
meralis dolgokban jelesen kimutatott szol-
gálatjaiért 's azok által szerzett érdemei-
ért méltóztatott Magyar Nemesi rangra
minden taxák elengedése mellett kegyel-
mesen felemelni.

Május' 26d. a' Státus-papiro- sainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 82 5/16;
Ugyan az 2 1/2 pCtmal —; Sorsvonásos Költsön
1820ról 100 f. C. P. —; Ugyan az 1821ről 100 f. C. P.
— —; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P.
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 37 1/4;
100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia
915 for. C. P.

L i t e r a t u r a.

Mátisfalvi Göttfy László' háznépének Hóra' pórhada miatt esett romlása. Eléadta M. Göttfy Borbála 's tb. Anyanyelven legelső segédkönyv Hóra' pórhadának hisztóriájára. Pest, Szubuly György Könyvárosnál. 1823. 8. l. 72. Dévavár' rajzával. (Borítékban és képpel kötve 1 f. 50 xr. V. Cz.)

Borzadva emlékezünk-meg Erdélynek azon gyászos évére, midőn a' vad szolga, urának igáját többé tűrni nem akarván, gyűjtva ölje 's rabolva önté ki dühös boszszuját, 's urodalomra jőni álmaldott. Minél nevezetesebb e' veszedelem a' megtámadtatott hon' újabb hisztóriájában: annál kedvesebb minden sugár, melly reá vettetik; 's íme, illy tekintetbe veendő a' jelen munkácska, melly nem lévén közönségnek írva, annál nyiltabban szól, 's egy derék nemzetségnek romlását tárgyazván, a' lázzadóknak egyéb tetteikről is nyilt és bizonyos képet hágy magunknak festenünk.

Részvevője volt az ádáz cselekedeteknek az íróné, ki csak fijainak kérelmeiktől ösztönöztetvén, festé le egyszerű de eleven tollal azt, a' minek önmaga szomorú tanúja volt. Kitanúlni, mi vadan bántak uraikkal a' zord oláhok; 's az írónéval kiáltjuk-fel: a' zenebonában milly iszonyatosan kegyetlenkedik azon nemzet, melly magát a' béke' idején ki nem mivelte! Több vonásokat fedez fel az elmelő olvasó az Oláhok' characterökben, 's szánakodásra ébred, hogy a' szerencsétlen századok illy mélybe süllyeszték azon fajt, melly a' nyers de nem alacson Romaiaknak testvére volt. Gondolkodásmódjok tökélyesen kiismerszik. Ki a' könyvet időtöltésül olvassa, az sem teendő-le elégedetlen; mert igazakat tár-

gyazván, mélyebben hathatja-meg az érzést, mint olly némelly Románok, mellyek erővel is ki akarják a' részvételt csavarni. — Végre a' Nyelvész is örömmel látja, mi helyesen hajtogatja az erdélyi honlyány az igéket, távol azon magyartalanságoktól, mellyeket erővel akart egy nem régen elhunyt Grammatikus helyesé tartatni. A' szenvedő igék — csak egy esetet kifogván — mindenütt eredeti 's helyes egyszerűségeken használtatnak, czáfoltatására egy hajdan nagy publicummal díszlett Grammatikának. Sok észrevéteket tehet a' Philolog; 's ezekből: korányig, lap 65; a' most mondtam hó' 4. l. 9; estteledik l. 23; felebb belebb l. 33; tíz versen (ízben) l. 57. 's tb. fog valamit vonhatni. Aztán némelly erdélyi szóllások: sebbel lobb! reg olta estig! Ki fogja most jussal rosszsalhatni a' seb (celeritas), reg (mane) substantívumokat. Illy syntaxis: az ők mozdulatokat, l. 27. az ők városok, l. 43. 's tb. Látjuk azt is, mi könnyen botlik a' szokás, melly sokaknak bálványok: „péntekre virradólag - - csukott be“ melly szószakban a' virradólag a' csúszott igének adverbiuma, 's hát tedd így: virradtkor, virradóra, 's tb. Néhelyt a' mult idő' formativuma a' harmadik személyben e vel iratott, p. o. kezdődött; ez sehol szokásban nem lévén, ugy gyanítjuk, hogy máskinek idéttlen e-vágya által csuszott-be; 's némelly nyelvi jegyzetek is vannak, mellyek nehezen folytak a' szerzőné' tollából.

Referens reményli, hogy ezen kised munká azon álláspontból szemléltetve, mellyet kíván, méltó hogy igen sok olvasókat nyerjen; 's ez által a' kiadó Könyváros Úr is nagyobbakra ösztönöztessék.

Pest, Apr. 1823.

Sch. F. J.